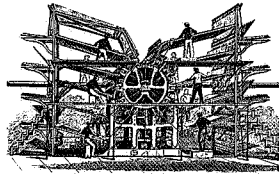

Milieuzorg in de Grafische industrie

De introductie van de milieuzorg in de grafische industrie is in Drente begonnen. Voor een proefproject, opgezet door de brancheorganisaties, is een aantal Drentse bedrijven geselecteerd. Met behulp van deze ervaringen wordt er nu landelijk gewerkt aan de invoering van interne milieuzorg bij alle grafische bedrijven.

A. Rooms

De belangen voor de grafische industrie en de verpakkingdrukkerijen worden in Nederland behartigd door het Koninklijk Verbond van Grafische Ondernemingen (kortweg KVGO) en de brancheorganisatie voor Kartonage- en Flexibele verpakkers (Kartoflex). Tegenwoordig houden deze organisaties zich ook uitdrukkelijk met milieuzaken bezig.

MILIEUBELEIDSOVEREENKOMST

Gedreven door de behoefte aan duidelijke regelgeving op milieugebied en verbetering van het milieu-imago van de branche zijn het KVGO en Kartoflex in 1988 de milieubelasting van de bedrijfstak gaan onderzoeken in samenwerking met de overheid.

Op basis van dit onderzoek is in 1990 een intentieverklaring tot stand gekomen tussen overheid en branche-

organisaties. Vervolgens is in april 1993 de milieubeleidsafspraken afgesloten. In dit document zijn concrete maatregelen en voorzieningen geformuleerd, waardoor de milieubelasting voor de grafische industrie wordt teruggedrongen. Hierbij is rekening gehouden met bijvoorbeeld

milieuregelgeving en milieubeleidsaspecten uit het Nationaal Milieubeleidsplan (Plus) en het project Koolwaterstoffen 2000.

Parallel aan de formulering van het milieubeleid ontstond de behoefte aan de ontwikkeling van een specifiek milieuzorgsysteem voor de grafische industrie. De invalshoek hierbij was dat de ontwikkeling van een branche-specifiek systeem de volgende voordelen zou opleveren:

- ◆ het systeem is op maat gesneden: dit levert tijdsbesparing op tijdens de opzet en invoering;
- ◆ het systeem draagt bij aan kollektieve verbetering milieu-imago;
- ◆ het systeem is een praktisch hulpmiddel om op grote schaal de beleidsmaatregelen concreet gestalte te geven.

DE PROEF IN DRENTE

Op maat gesneden; dat was het uitgangspunt. Daarom is gekozen voor een projectopzet waarbij eerst op kleine schaal de elementen van het systeem ontwikkeld en geformuleerd zouden worden. Vervolgens kon dan het ontwikkelde materiaal op grotere schaal worden uitgetest en doorontwikkeld.

Zo gezegd, zo gedaan. Bij een achttal bedrijven in Drente is het onderzoek uitgevoerd; hierbij kwamen praktische uitvoeringsproblemen en dito oplossingen al snel boven water drijven. In de begeleidingscommissie (waarin gemeenten, waterschap en Kamer van Koophandel vertegenwoordigd waren) werden de uitvoeringsperikelen besproken en zijn vaak creatieve oplossingen aangedragen.

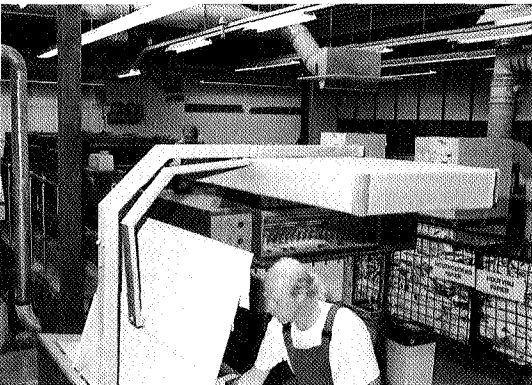
De proef in Drente resulteerde in een behoorlijk aantal proces- en milieu-inhoudelijke gegevens en mogelijkheden om milieubewust te werken. Alle bruikbare ervaringen werden verwerkt in het Handboek Interne Milieuzorg. Een hele belangrijke constatering tijdens de proef in Drente was, dat begeleiding door een externe deskundige een belangrijke voorwaarde was voor de succesvolle invoering van interne milieuzorg. Tegelijkertijd bleek in andere branches dat een handboek alléén te snel in de kast belandde. Daarom richtten het KVGO en Kartoflex de Stichting Interne Milieuzorg (kortweg SIMZ) op. De SIMZ heeft als doelstelling grafische bedrijven en verpakkingdrukkerijen te begeleiden bij de invoering

van interne milieuzorg en hiertoe de benodigde hulpmiddelen te ontwikkelen. De SIMZ heeft milieu-adviseurs in dienst die kennis en ervaring hebben binnen de grafische industrie.

VIJF STAPPEN

In 1992 heeft de Stichting ruim 60 kleine en middelgrote bedrijven begeleid bij de invoering van interne milieuzorg. Het merendeel van deze bedrijven heeft het zogenoemde invoeringstrajekt Interne Milieuzorg doorlopen. Dit invoeringstrajekt bestaat uit een vijftal onderdelen:

- a. Inventariseren van de beginsituatie. Met behulp van een inventarisatieformulier van de SIMZ gaat de deelnemer de stand van zaken binnen het bedrijf na. Eventueel verleende vergunningen, aanwezige produktietechnieken en uitgevoerde milieu-onderzoeken komen hierbij aan bod.

Milieuzorg bij de Handelsdrukkerij in Leeuwarden

- b. Bedrijfsbezoek milieu-adviseur. Een milieu-adviseur licht vervolgens het bedrijf door op alle milieu-aspekten. Hierbij wordt gekeken naar de archivering van milieuzaken, wordt de naleving van vergunningvoorschriften gecontroleerd en wordt het bedrijf beoordeeld op bijvoorbeeld aspecten van good house-keeping.
- c. Milieudiagnoserapport. Op basis van de bevindingen

van het bedrijfsbezoek wordt een milieudiagnoserapport opgesteld: hierin wordt aangegeven hoe de milieusituatie in het bedrijf kan worden verbeterd.

- d. Workshop interne milieuzorg. In de workshop wordt met de deelnemers stilgestaan bij het belang van een goede verdeling van taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden op milieugebied, hoe een contactpersoon kan omgaan met weerstanden bij het personeel en hoe een milieukactie-plan kan worden opgesteld. In deze workshop zitten afgevaardigden van verschillende bedrijven bij elkaar. Dit leidt tot onderlinge ervarings- en gegevensuitwisseling en heeft bovendien een motiverende werking.
- e. Nabezoek. Aan de hand van het door het bedrijf opgestelde milieukactie-plan vindt een tweede bedrijfsbezoek plaats waarin de voortgang in de uitvoering van de akties wordt gecontroleerd, een link wordt gelegd met de maatregelen in de milieubeleidsovereenkomst en wordt gesproken over eventuele problemen of knelpunten. De resultaten van dit bezoek worden ook in een rapportage verwerkt.

VOORBEELDEN

De deelnemers aan dergelijke projecten staan verschillende hulpmiddelen ter beschikking, zoals het handboek, milieuzorgmodulen en een overzicht van voorbeelden. In het Handboek Interne Milieuzorg wordt op een praktische, praktijkgerichte manier ingegaan op milieubewust werken, de invoering van een milieuzorgsysteem en bijvoorbeeld de inkoop, het gebruik en de afvoer van chemische hulpstoffen.

In de modulen zijn milieubewuste werkmethode en voorzieningen per processtap in kaart gebracht: de deelnemer maakt zelf de keuze voor het betreffende bedrijf. Om de onderdelen van een intern milieuzorgsysteem op het bedrijf toe te spitsen zijn voorbeelden gemaakt van een milieukactie-plan, een beleidsverklaring, een nieuwsbrief en een jaarverslag. Ook zijn zogenoemde voorbeeldwerkplekkaarten beschikbaar, als hulpmiddel bij de invoering van interne milieuzorg op de werkvloer. Overigens voorziet de Stichting Interne MilieuZorg ook in een behoefte bij die bedrijven die (bijvoorbeeld door recente nieuwbouw) al een behoorlijk 'milieunivo' heb-

ben bereikt. Deze bedrijven kunnen meedoen met het zogenoemde milieudiagnose-trajekt. Dit betekent dat de bedrijven worden doorgelicht en op basis van het milieudiagnoserapport zelfstandig de invoering van interne milieuzorg bewerkstelligen. Minder begeleiding en meer zelfwerkzaamheid is hierbij het uitgangspunt.

Ook verzorgt de SIMZ een training voor milieukoördinatoren. Deze training is erop gericht milieukoördinatoren in de grotere bedrijven kennis en vaardigheden te verschaffen die nodig zijn voor een goede uitoefening van de functie. Na deze training volgt nog een korte diagnose door een milieu-adviseur van de SIMZ.

SCHOON GEDRUKT...

De eerste helft van 1993 heeft in het teken gestaan van voorlichting aan de leden over de consequenties van de milieubeleidsovereenkomst (MBO) en de dienstverlening van de SIMZ. De bedoeling van de (druk bezochte) voorlichtingsbijeenkomsten is de milieubewustwording bij de bedrijven te stimuleren. Inmiddels hebben meer dan 100 bedrijven zich aangemeld voor deelname aan één van de milieuzorgtrajekten. Daarnaast is de SIMZ in 1993 begonnen met invoering van interne milieuzorg bij enkele grote concerns.

Het KVGGO heeft zelf een helpdesk opgericht: hier worden vragen beantwoord van leden-bedrijven die verband houden met de Milieubeleidsovereenkomst. Ook is bij de helpdesk informatie beschikbaar over leveranciers van milieu-apparaatuur.

De invoering van interne milieuzorg loopt binnen de grafische branche naar tevredenheid: om dit te bereiken was een zorgvuldige voorbereiding onontbeerlijk. Stimulering van de invoering van het branche-systeem en voortdurende actualisering van diensten en producten zullen de komende jaren tot de kernactiviteiten van de Stichting Interne MilieuZorg behoren. Verder worden momenteel plannen uitgewerkt op het gebied van auditing en certificering.

De inspanningen van alle betrokkenen (de branche-organisaties en de leden-bedrijven) zullen nog voor het einde van deze eeuw leiden tot een beter milieunivo van de grafische industrie. Want: schoon gedrukt is goed bekeken! >